

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології та педагогіки РДГУ
Кафедра загальної психології та психодіагностики
Кафедра вікової та педагогічної психології
Кафедра практичної психології та психотерапії**

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 12

Рівне - 2018

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. – Випуск 12. – Рівне: РДГУ, 2018. – 166 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ

Литвиненко С.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Безлюдна В.І. - кандидат педагогічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Корчакова Н.В. – кандидат психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Рудь Г.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Созонюк О.С. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 5 від 31 травня 2018 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

Зміст

Зміст	3
Вступ	6
Альтмарк А. Психологічний аналіз особистісного та професійного зростання майбутніх психологів.....	7
Бакун К. Розвиток соціального інтелекту як чинник успішної адаптації особистості.....	9
Бенещук А. Особливості формування інтелектуальної готовності старших дошкільників до навчання у школі	11
Берестень Т. Експериментальне дослідження впливу середовища на формування поведінки девіантного підлітка	13
Бігун Л. Дослідження мотивації навчальної діяльності молодших школярів.....	15
Бунечко Ю. Вплив рівня домагань на прагнення особистості до самоактуалізації	16
Бутенко С. Значення духовності в розвитку особистості.....	18
Войчук А. Психологія мотивації до навчання учнів	21
Волович М. Образ ефективного лідера у соціальній психології	22
Воробей І. Психологічні особливості формування стресостійкості як фактора успішної учбової діяльності студентів-психологів	24
Гандзюк К. Соціально-психологічні чинники становлення статевої ролі ідентифікації підлітків	26
Главінська Е. Соціально-психологічна адаптація студентів-першокурсників як механізм соціалізації	30
Горбова А. Зміст поняття «життєва перспектива».....	32
Гордійчук О. Причини виникнення професійного вигорання у медичних працівників	34
Іваник С. Особливості прояву агресивності у студентської молоді	38
Ісічук О. Ціннісні орієнтації як складова спрямованості особистості: історіографія проблеми	40
Карпик О. Психологічні детермінанти виникнення конфліктів старшокласників з педагогами.....	43
Коноплицька Ю. Особливості розвитку емоційного інтелекту у підлітковому віці.....	45
Корчакова В. Соціально- відповідальний маркетинг як інструмент психологічного впливу на споживача	47
Кузьмич Г. Психологічні особливості проявів булінгу	50
Лавренчук К. Основні причини виникнення тривожності у молодшому шкільному віці.....	52

Лавренко В. Розвиток пізнавальних процесів у період дошкільного дитинства	54
Левчук А. Смесложиттєві орієнтації як чинник професійного становлення майбутніх психологів	55
Левчук Л. Психологічні особливості визначення готовності дитини до навчання у школі.....	57
Лехкобит В. Динаміка формування рефлексії у майбутніх психологів під час професійної підготовки.....	60
Лехкобит М. Інтернет-залежність підлітків як актуальна проблема сьогодення	62
Лисюк І. Психологічний зміст поняття «самоусвідомлення особистості».....	64
Ліщук І. Психологічні особливості особистісної рефлексії студентів-психологів.....	66
Лоза С. Саногенне мислення та психічне здоров'я особистості.....	68
Лозицька К. Психологічні особливості самоактуалізації студентської молоді	70
Максимчук В. Психологічні особливості вияву лідерських якостей у студентів-психологів	73
Мартинюк А. Емоційний стан старшокласників перед ЗНО.....	75
Марчук М. Психологічні особливості девіантних проявів у ціннісному вимірі особистості	77
Матухно Є. Методи проєктивної психології: можливості та перспективи	80
Мельник І. Вплив емоційних станів тривоги та страху на особистість	83
Мирончук Д. Вплив стилю сімейного виховання на міжособистісні стосунки підлітків	85
Мислінчук Ю. Дослідження соціально-психологічних особливостей здатності особистості до емпатії.....	88
Михайлова І. Вплив мікросоціуму на формування самооцінки.....	91
Намлієва Г. Особливості особистісних змін військовослужбовців внаслідок участі в АТО	94
Недільська А. Формування психологічної готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності	97
Нетреба С. Теоретичний аналіз соціально-психологічної адаптації особистості	100
Нечидюк М. Особливості застосування арт-засобів в системі розвитку емоційного інтелекту	102
Одейчук І. Фізіологічні та психологічні симптоми стресу як загального адаптаційног осиндрому.....	104
Олійник К. Психологічні особливості впливу емоційного вигорання на професійну діяльність в дорослому віці	106

Онисковець Б. Мотиваційні чинники перфекціонізму сучасної студентської молоді	108
Остапенко М. Дослідження типів темпераменту у сучасних студентів	110
Першко О. Екологічні цінності як чинник особистісного ставлення підлітків.....	113
Погулясва М. Психолого-педагогічні чинники розвитку творчого потенціалу особистості студента у процесі навчання у ВНЗ	115
Похильчук А. Психологічні особливості самооцінки чоловіків та жінок	117
Прокопович І. Психофізіологічні складові творчого потенціалу особистості.....	119
Работій М. Модель розвитку позитивної «Я-концепції» майбутніх практичних психологів	121
Рєбій І. Експериментальне дослідження взаємозв'язку особистісної рефлексії та креативності	124
Речун Н. Психологічні чинники конфліктної поведінки у юнаків	126
Рудь О. Взаємозв'язок рівня емоційного інтелекту із допінг-стратегіями особистості.....	129
Савгира В. Особливості ставлення дітей старшого дошкільного віку до батьківських вимог і заборон	131
Сардарян М. Психологічні особливості творчої особистості.....	134
Свінтозельська К. Особливості впливу Я-концепції на професійне самовизначення старшокласників	137
Солодка В. Експериментальне дослідження проблеми саморегуляції як важливої функції психіки людини	139
Строїнська Д. Психологічні особливості кропінь-стратегій особистості	141
Сукнацька А. Самотність і особливості її переживання в юнацькому віці ...	144
Товстун Р. Заздрість як соціально-психологічний феномен	147
Хомік Т. Психологічний аналіз проблеми стресостійкості студентів у сучасній психологічній науці.....	149
Чебан Д. Мотиви, які сприяють успішному навчанню студентів.....	151
Чмелюк Т. Формування та розвиток моральних якостей дошкільників засобами казкотерапії	152
Шахрайчук І. Психологічні основи формування структури цінностей сучасної молоді	154
Широких А. Роль самоідентифікації у життєвому проектуванні особистості.....	157
Якимчук М. Комунікативна креативність як компонент самопізнання індивіда	158
Марценюк А. Психологічні особливості ставлення до сексу в особистості у періоді ранньої дорослості	161

Романюк В. Функціональні резерви організму та здоров'я людини..... 165

У дошкільному віці у дитини під впливом продуктивної, конструкторської та художньої діяльності складаються складні види перцептивної аналітико-синтетичної діяльності, зокрема здатність подумки розподіляти видимий предмет на частини і потім об'єднувати їх в єдине ціле, перш ніж дані операції будуть виконані в практичному плані.

Доходимо висновку, що проблема вивчення та спрямування розвитку пізнавальних процесів у період дошкільного дитинства – це актуальне завдання як психологічної, так і педагогічної науки, як психолого-педагогічної теорії, так і педагогічної практики.

Список використаних джерел

1. Дуткевич Т. В. Дошкільна психологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./ Т. В. Дуткевич. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 392 с.
2. Павелків Р. В. Дитяча психологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Р.В. Павелків, О.П. Цигипало. – 2-ге вид. випр. – К.: Академвидав, 2015. – 399 с.
3. Психічний розвиток дитини – дошкільника. Навчальний посібник / під ред. С.Є. Кулачківська, С.О. Ладивір, Т.О. Піроженко. – К.: Світлич, 2004. – 74с.

УДК 159.9

СМИСЛОЖИТТЄВІ ОРІЄНТАЦІЇ ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Левчук Анастасія, здобувач вищої освіти, РДГУ

Керівник: Ямницький В. М., доктор психологічних наук, професор

Професіоналізація особистості є традиційно актуальною проблемою у психології. Особливий інтерес до фахового становлення психологів обумовлюється підвищенням соціальної значущості цієї професії, стрімким зростанням її популярності та розширенням сфер застосування. Це, в свою чергу, визначає широке коло напрямів дослідження професійної підготовки психологів, у якому є суттєві наукові здобутки. Серед вітчизняних слід виділити праці Г.О.Балла, О.Ф.Бондаренка, С.В.Васильківської, А.В.Вихруща, Т.В.Говоруна, Т.Б.Ільїної, С.Д.Максименка, В.А.Семіченко, Н.В.Чепелевої, Т.С.Яценко та ін. У них висвітлюються питання особистісного зростання психологів, специфіки їх професійного мислення та комунікативної сфери, умов формування професійно значущих якостей. Для майбутніх психологів професійне становлення має безпосереднє значення і передбачає формування професійної спрямованості,

компетентності, соціально-значущих та професійно важливих якостей. Також – це готовність до постійного професійного зростання, пошук оптимальних прийомів якісного і творчого виконання діяльності у відповідності до індивідуально-психологічних особливостей людини. Система смисложиттєвих орієнтацій складає для психолога основу його якісної та ефективної професійної діяльності на всіх етапах його становлення як фахівця. Оскільки робота психолога постійно обумовлена необхідністю тісного душевного контакту з іншою людиною це висуває особливі вимоги до його ціннісно-сислової сфери, змістові аспекти якої потенційно визначають як конструктивні, так і деструктивні особливості його професійної діяльності та впливають на успішність фахової підготовки. У такому розумінні ефективна професіоналізація майбутнього психолога можлива при умові, що професія постає для суб'єкта сферою реалізації його найважливіших особистісних цінностей, можливо, навіть смислу життя. Більше того сам процес праці чи здобуття професії переживається як невід'ємна частина життєтворчості, що забезпечує мотиваційне налаштування на професійну діяльність.

Для дослідження психологічних особливостей смисложиттєвих орієнтацій використано методика «Тест смисложиттєві орієнтації Д. О. Леонт'єва», для діагностики навчальної мотивації студентів - методика «Учбова мотивація студентів» А. А. Реана і В. А. Якуніна та для дослідження системи цінностей студентів – методика «Ціннісні орієнтації» М. Рокіча. В ході дослідженні всі поставлені завдання були виконані та отримані такі результати дослідження. Можна прослідкувати, що більшість студентів вибрало такі смисложиттєві орієнтації які допомагають особистості у професійному спрямуванні, підштовхують людину до готовності та бажання професійно оформитись як якісний фахівець, а у даному випадку як професійний психолог. Дані положення підтверджуються наступною методикою «Учбові орієнтації студентів». У підрахунку було встановлено, що більшість студентів орієнтовані на професійні мотиви. Вказані мотиви фактично означають сукупність факторів і процесів, які, відображаючись у свідомості, спрямовують особистість до навчання майбутній професії, а отже, спонукають до формування професійно важливих вмінь. За результатами методики «Ціннісні орієнтації» М. Рокіча я також встановила залежність між смисложиттєвими орієнтаціями та професійним становленням. Адже за підрахунками переважаюча більшість досліджуваних студентів надало категоріям пов'язаних із професіоналізацією особистості високий показник значимості. Це підкріплює встановлені результати по попереднім двом методикам і в цілості підтверджує гіпотезу дослідження - смисложиттєві

орієнтації студентів психологів мають значущий вплив на професійне становлення. На підставі проведених кореляцій можна уможливити, що студенти як 1-го курсу так і 4-го є подібні за своїми ціннісними орієнтаціями, а також саме за тими сферами, які пов'язані із професійним становленням особистості. Тобто за даними дослідження, можна припустити, що майбутні психологи як на початку свого навчання, так і наприкінці мають приблизно однакові смисложиттєві орієнтації та зацікавлені в професійному становленні, розвитку, активному та діяльному житті. Загалом у роботі було доведено, що смисложиттєві орієнтації студентів психологів відіграють значущу роль у майбутньому професійному становленні.

Для того, щоб оптимізувати професійне становлення тих майбутніх психологів, які виявили низькі показники професійної спрямованості будуть проведені розвивальні заходи спрямовані на розвиток навчально-професійної самооефективності та професійно-важливих якостей студентів. Із цією метою буде використана програма тренінгів особистісно-професійного росту.

Список використаних джерел

1. Антонова Н. О. Кризові явища у професійному становленні студентів-психологів та психологів-практиків / Н. О. Антонова // Актуальні проблеми психології. / за ред. С. Д. Максименка – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2007. Вип. 6 - С. 3 – 9.
2. Вілужаніна Т. А. Динаміка ціннісно-смислової сфери особистості в процесі професійного становлення майбутніх психологів: автореф. дис... канд. психол. наук : 19.00.07 / Інститут психології ім. Г.С.Костюка АПН України. / Т. А. Вілужаніна. – Київ, 2006. – 22 с.
3. Кадикова Т. А. Особливості динаміки ціннісних орієнтацій студентів-психологів : автореф. дис.. канд. психол. наук: 19.00.01 / Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. / Т. А. Кадикова. – Одеса, 2002. – 17с.

УДК 159.922.7

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ГОТОВНОСТІ ДИТИНИ ДО НАВЧАННЯ У ШКОЛІ

Левчук Ліля, здобувач вищої освіти, РДГУ

Керівник: Демчук О.О., кандидат психологічних наук, доцент

Реформування в напрямі гуманізації сучасної системи освіти досить гостро порушує питання готовності дошкільників до навчання у школі, оскільки це важливий крок у доросле життя, і від того, яким він буде,

Наукове видання

**Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства**

Випуск 12

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Підписано до друку 1.06.2018 р.
Формат 60x80/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 13,8. Тираж 150 прим.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету